

Sygn. akt III AUa 789/12

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 marca 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak (spr.)
Sędziowie:	SSA Romana Mrotek SSA Jolanta Hawryszko
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 19 marca 2013 r. w Szczecinie

sprawy Miejskiego Zakładu (...) w G. W..

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W..

przy udziale zainteresowanych J. B., R. C., K. F., K. K., E. K., M. M., R. M., R. P., Z. R., R. S., P. W., P. Z.

o ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wlkp. VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 lipca 2012 r. sygn. akt VI U 400/12

1. oddala apelację,

2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. na rzecz Miejskiego Zakładu (...) w G. W.. kwotę 1440 zł (jeden tysiąc czterysta czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej

Sygn. akt III AUa 789/12

UZASADNIENIE

Następującymi decyzjami organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G. W.. orzekł w ten sposób, że :

1) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne J. B. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4666,00zł

ubezpieczenie chorobowe - 4666,00zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4666,00zł

ubezpieczenie zdrowotne - 4026,29zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3866,00zł

ubezpieczenie chorobowe - 3866,00zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3866,00zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3335,97zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

2) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne R. C. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe -3998,69zł

ubezpieczenie chorobowe - 3998,69zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3998,69zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3450,47zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3198,69zł

ubezpieczenie chorobowe - 3198,69zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3198,69zł

ubezpieczenie zdrowotne - 2760,15zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

3) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne K. F. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3393,47zł

ubezpieczenie chorobowe - 3393,47zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3393,47zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3052,33zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 2593,47zł

ubezpieczenie chorobowe - 2593,47zł

ubezpieczenie wypadkowe - 2593,47zł

ubezpieczenie zdrowotne - 2362,01 zł, tj. w wysokości zadeklarowanej przez płatnika (skarżącego).

4) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne K. K. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4331,38 zł

ubezpieczenie chorobowe - 4331,38 zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4331,38 zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3737,55 zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3531,38 zł

ubezpieczenie chorobowe - 3531,38 zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3531,38 zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3047,23zł, tj. w wysokości zadeklarowanej przez płatnika (skarżącego).

5) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne E. K. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4494,33zł

ubezpieczenie chorobowe - 4494,33zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4494,33zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3878,16zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3694,33 zł

ubezpieczenie chorobowe - 3694,33 zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3694,33 zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3187,84zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

6) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne M. M. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe – 2752,37zł

ubezpieczenie chorobowe – 2752,37zł

ubezpieczenie wypadkowe – 2752,37zł

ubezpieczenie zdrowotne – 2375,02zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 1952,37zł

ubezpieczenie chorobowe - 1952,37zł

ubezpieczenie wypadkowe - 1952,37zł

ubezpieczenie zdrowotne - 1684,70zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

7) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne R. M. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3730,55zł

ubezpieczenie chorobowe - 3730,55zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3730,55zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3219,09zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 2930,55zł

ubezpieczenie chorobowe - 2930,55zł

ubezpieczenie wypadkowe - 2930,55zł

ubezpieczenie zdrowotne - 2528,77zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

8) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne R. P. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 5114,27zł

ubezpieczenie chorobowe - 5114,27zł

ubezpieczenie wypadkowe - 5114,27zł

ubezpieczenie zdrowotne - 4413,11 zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4314,27zł

ubezpieczenie chorobowe - 4314,27zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4314,27zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3722,79 zł, tj. w wysokości zadeklarowanej przez

płatnika (skarżącego).

9) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne Z. R. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3707,19zł

ubezpieczenie chorobowe - 3707,19zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3707,19zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3198,93zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 2907,19zł

ubezpieczenie chorobowe - 2907,19zł

ubezpieczenie wypadkowe - 2907,19zł

ubezpieczenie zdrowotne - (...),61.zł,

przez płatnika (skarżącego).

10) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne R. S. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4527,49zł

ubezpieczenie chorobowe - 4527,49zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4527,49zł

ubezpieczenie zdrowotne - 3906,78zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe – 3727,49zł

ubezpieczenie chorobowe – 3727,49zł

ubezpieczenie wypadkowe – 3727,49zł

ubezpieczenie zdrowotne – 3216,46zł,

przez płatnika (skarżącego).

11) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne P. W. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 5446,10 zł

ubezpieczenie chorobowe - 5446,10 zł

ubezpieczenie wypadkowe - 5446,10zł

ubezpieczenie zdrowotne - 4699,44zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 4646,10zł

ubezpieczenie chorobowe - 4646,10 zł

ubezpieczenie wypadkowe - 4646,10 zł

ubezpieczenie zdrowotne - 4009,12zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

12) decyzją z dnia 25 stycznia 2012 r., znak (...), stwierdził że podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne P. Z. (ubezpieczonego) w miesiącu grudniu 2010 r. z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 3460,07zł

ubezpieczenie chorobowe - 3460,07zł

ubezpieczenie wypadkowe - 3460,07zł

ubezpieczenie zdrowotne - 2985,70zł;

Od powyższej decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o jej zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonego w grudniu 2010 roku wynosi:

ubezpieczenie emerytalne i rentowe - 2660,07zł

ubezpieczenie chorobowe - 2660,07zł

ubezpieczenie wypadkowe - 2660,07złzł

ubezpieczenie zdrowotne - 2295,38zł, tj. w wysokości zadeklarowanej

przez płatnika (skarżącego).

Od wszystkich decyzji odwołało się (...), **które** wniosło o ich zmianę poprzez ustalenie, że podstawa wymiaru składek od wynagrodzenia ubezpieczonych w grudniu 2010 roku wynosiła tyle, ile pierwotnie zadeklarował płatnik. Odwołujący argumentował, że świadczenie finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS nie stanowią podstawy wymiaru składek.

Organ rentowy wniosł o oddalenie każdego z odwołań i podniósł, że płatnik dokonał wypłaty świadczeń tzw. „bonusowych” bez uwzględnienia kryterium sytuacji życiowej, materialnej i rodzinnej ubezpieczonych, bowiem ci nie składali żadnego oświadczenia o wysokości dochodów przypadających na członka rodziny.

Zainteresowani J. B., R. C., K. F., K. K., E. K., M. M., R. M., R. P., Z. R., R. S., P. W. i P. Z. nie ustosunkowali się do odwołania.

Wyrokiem z dnia 20 czerwca 2012 roku Sąd Okręgowy w Gorzowie W. - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych **orzekł w ten sposób, że:**

1. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego J. B. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3866,00 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 3335,97 zł **(pkt I)**

2. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego R. C. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3198,69 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 2760,15 zł **(pkt II)**.

3. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego K. F. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 2593,47 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 2362,01 zł **(pkt III)**.

4. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego K. K. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3531,38 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 3047,23 zł **(pkt VI)**.

5. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego E. K. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3694,33 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 3187,84 zł **(pkt V)**.

6. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego M. M. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 1952,37 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 1684,70 zł **(pkt VI)**.

7. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego R. M. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 2930,55 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 2528,77 zł **(pkt VII)**.

8. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego R. P. wynosi na

ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 4314,27 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 3722,79 zł **(pkt VIII)**.

9. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego Z. R. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 2907,19 zł a, na ubezpieczenie zdrowotne 2508,61 zł **(pkt IX)**.

10. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego R. S. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 3727,49 zł., a na ubezpieczenie zdrowotne 3216,46 zł **(pkt X)**.

11. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego P. W. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 4646,10 zł., a na ubezpieczenie zdrowotne 4009,12 zł **(pkt XI)**.

12. zmienił zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. z dnia 25 stycznia 2012 roku znak (...) w ten sposób, że podstawa wymiaru składek za grudzień 2010 roku za zainteresowanego P. Z. wynosi na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe 2660,07 zł., a na ubezpieczenie zdrowotne 2295,38 zł **(pkt XII)**.

Ponadto zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w G. W.. na rzecz płatnika zwrot kosztów procesu (pkt XIII).

Sąd Okręgowy ustalił, że (...) jest pracodawcą, u którego obowiązuje regulamin Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych uzgodniony ze związkami zawodowymi. Od 1 października 2010 roku przewidywał on, że z okazji Świąt Bożego Narodzenia wszyscy pracownicy otrzymają świadczenia pieniężne. Wysokość świadczeń określić miała komisja socjalna, na podstawie złożonych przez pracowników oświadczeń, po zatwierdzeniu przez dyrektora. Niezłożenie oświadczenia w określonym terminie powodować miało przyznanie świadczenia w najniższej wysokości (pkt VII.1). Zgodnie z pkt V.3 regulaminu świadczenia socjalne nie są świadczeniami należnymi a osoby, których wnioski zostały załatwione odmownie, nie mogą rościć pretensji o wypłaty. Komisja Socjalna, składająca się z przedstawicieli trzech związków zawodowych, na posiedzeniu w dniu 24 listopada 2010 roku postanowiła przyznać wszystkim pracownikom zatrudnionym na dzień 30 listopada 2010 roku „bonus finansowy z okazji świąt bożonarodzeniowych” według kryterium dochodu na osobę w rodzinie: 600 i poniżej - 870 zł, 601-1.000 - 850 zł, 1.001-1.400 - 820 zł, 1.401 i powyżej - 800 zł brutto świadczenia. Zainteresowani nie złożyli oświadczeń o uzyskiwanych dochodach, wobec czego świadczenie zostało przyznane w najniższej wysokości. W grudniu 2010 roku ze środków funduszu socjalnego wypłacono zainteresowanym kwoty po 800 zł.

Przywołując treść art. 4 pkt 9 i art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (j.t. Dz.U. z 2009 r., nr 205, poz. 1585 ze zm., zwana dalej ustawą systemową); art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1a ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanej ze środków publicznych (Dz.U. z 2008 r., nr 164, poz. 1027) oraz § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe (Dz.U. nr 161, poz. 1106, zwane dalej rozporządzeniem) Sąd Okręgowy stwierdził, że podstawy wymiaru składek nie stanowią przychodu w postaci świadczeń finansowanych ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS. Dopiero w przypadku wystąpienia przez związki zawodowe z żądaniem określonym art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (dalej jako ustawa o z.f.ś.s.) i uwzględnieniu takiego żądania, można by uznać, iż świadczenie nie zostało wypłacone ze środków funduszu socjalnego.

Zdaniem sądu pierwszej instancji przyjmując nawet możliwość kwestionowania przez organ rentowy (choć takie uprawnienie przysługuje jedynie związkom zawodowym) zasadności przyznawania świadczeń socjalnych, to zgodnie z art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Ustęp 2 tego artykułu stanowi, iż zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Zgodnie z ust. 3 związkom zawodowym przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazanie należnych środków na Fundusz. Oznacza to, że świadczenia socjalne z ZFŚS mają charakter uznaniowy i prawo ubiegania się o nie przysługuje wszystkim osobom uprawnionym (do czasu ich przyznania). Z treści powołanego powyżej przepisu wynika, iż ocena kryteriów i decyzja o przyznaniu świadczenia należy do pracodawcy. U płatnika składek kryteria przyznawania świadczeń określone zostały w regulaminie, uzgodnionym ze związkami zawodowymi.

Sąd Okręgowy zwrócił uwagę, że o przyznawaniu spornych świadczeń decydowała Komisja Socjalna składająca się z przedstawicieli związków zawodowych działających w zakładzie. W dniu 24 listopada 2010 roku, postanowiła przyznać wszystkim pracownikom zatrudnionym na dzień 30 listopada 2010 roku bonus finansowy z okazji Świąt Bożego Narodzenia według kryterium dochodu na osobę w rodzinie. Zgodnie z regulaminem ZFŚS, w przypadku nie złożenia oświadczenia w określonym terminie, świadczenie pieniężne było przyznane w najniższej wysokości. Złożenie takiego oświadczenia, stosownie do postanowień zawartych w aneksie 3 do regulaminu ZFŚS, było w ocenie Sądu Okręgowego całkowicie dobrowolne. Pracodawca nie może bowiem zmusić swoich pracowników do składania tego rodzaju oświadczeń. Niezłożenie zaś takiego oświadczenia nie może skutkować pozbawieniem prawa do przedmiotowego świadczenia. Jedyną konsekwencją było przewidziane przez Komisję przyznanie bonusu finansowego w najniższej wysokości. W ocenie sądu pierwszej instancji kryterium dochodu na członka rodziny jest kryterium uwzględniającym sytuację rodzinną, majątkową i życiową pracownika. Jest kryterium obiektywnym i sprawdzalnym (*im* więcej osób w rodzinie, tym dochód rodziny jest dzielony na większą ilość osób). Pracodawcy gospodarują środkami ZFŚS wyłącznie na podstawie regulaminu. W regulaminie określają przede wszystkim zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej oraz warunki korzystania ze świadczeń finansowanych z jego środków. W żadnym wypadku pracodawca nie może w regulaminie ograniczyć kręgu osób uprawnionych do korzystania z funduszu. Może on jednak ustalać wspomniane kryteria i to od niego zależy decyzja o przyznaniu określonych świadczeń socjalnych. Organ rentowy natomiast nie jest władny do ingerowania bądź też weryfikowania udzielanych pracownikom świadczeń pod kątem spełniania tych kryteriów.

Komisja Socjalna dnia 24 października 2010 roku określiła komu świadczenia zostaną wypłacone. W świetle uregulowań ustawy i uznaniowości przyznawania świadczeń przyjęte kryteria (dochód na członka rodziny) zdaniem Sądu Okręgowego były dopuszczalne. Regulamin i jego zmiany uzgadniane były ze związkami zawodowymi, a bezpośrednio kryteria i przyznawanie świadczeń należało do Komisji Socjalnej, składającej się wyłącznie z przedstawicieli związków zawodowych. Sąd Okręgowy uznał zatem, że nie zachodziła podstawa do zastosowania art. 8 ust. 3 ustawy o z.f.ś.s., który przewiduje, iż związkom zawodowym przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazania należnych środków na Fundusz.

Uznając, że zaistniały powody, by uznać wyliczenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe i zdrowotne przedstawione przez płatnika składek jako prawidłowe i zasadne, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżone decyzje i określił prawidłowe podstawy wymiaru składek ubezpieczonych za grudzień 2010 roku. Orzekł ponadto o kosztach postępowania.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim wniósł pełnomocnik **organu rentowego, który** zaskarżył orzeczenie w całości, zarzucając mu naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.: art. 2 pkt. 1, art. 8 ust.

1, 2 i 3 ustawy o z.f.ś.s.; art. 18 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt 9 ustawy systemowej; § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia w zw. z art. 21 ustawy systemowej; art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz art. 86 ust. 1 i ust. 2 pkt. 2 ustawy systemowej; a także przepisów prawa procesowego, tj.: art. 227, art. 232 zd. 1, art. 233 § 1 i art. 328 § 2 k.p.c. Wskazując na powyższe zarzuty apelujący wniósł o zmianę wyroku w całości i oddalenie odwołania, ewentualnie o jego uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania, a także o zasądzenie od płatnika składek na rzecz organu rentowego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje.

W uzasadnieniu skarżący poniósł, że Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, gdyż nie zastosował art. 2 pkt 1 ustawy o z.f.ś.s., który definiuje pojęcie „działalność socjalna”. Enumeratywne wymienienie form działalności oznacza, że płatnik składek powinien zweryfikować na jakie to poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określone w przepisie i regulaminie ZFŚS zainteresowany przeznaczył sporne świadczenie. W toku postępowania płatnik składek nie wykazał, stosownymi środkami dowodowymi, weryfikacji rzeczywistego i faktycznego przeznaczenia wypłaconych na rzecz 59-ciu pracowników, w tym zainteresowanych, świadczeń w postaci bonusu finansowego z okazji Świąt Bożego Narodzenia. Zdaniem apelującego okoliczność, polegająca na braku możliwości zakwalifikowania przeznaczenia spornego świadczenia do jednego z celów, o których mowa w przepisie art. 2 pkt 1 ustawy o z.f.ś.s., przesądzała o oddaleniu w całości odwołania płatnika od spornej decyzji w niniejszej sprawie. Zdaniem apelującego pracodawca mógł ustanowić w regulaminie zasadę pozwalającą na zweryfikowanie przeznaczenia wypłaconych pracownikom świadczeń, np. poprzez złożenie oświadczeń na co te środki zostały przez nich wykorzystane.

Dalej skarżący dowodził, że skoro zgodnie z art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o z.f.ś.s., przyznawanie świadczeń z ZFŚS uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z funduszu, a zasady i warunki korzystania ze świadczeń oraz zasady przeznaczania środków funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie; to płatnik składek nie mógł przyznać zainteresowanym świadczenia w najniższej wysokości, w związku z nie złożeniem oświadczenia o uzyskiwanych dochodach. Zdaniem apelującego taki sposób określenia przez płatnika warunku korzystania ze świadczeń finansowanych z ZFŚS, nie realizuje ustawowego obowiązku płatnika, polegającego na uzależnieniu przyznawania świadczeń od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej zainteresowanych. Ustawodawca w sposób jednoznaczny określił przedmiotowy obowiązek adresowany wyłącznie do pracodawcy i w tym celu użył w treści przepisu określenia „uzależnia się”, rozumianego jako powinność pracodawcy uprzedniego ustalenia wskazanej powyżej sytuacji zainteresowanego, warunkującej wypłatę spornego świadczenia.

Ponadto skarżący stwierdził, że Sąd Okręgowy dopuścił się błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania przepisu art. 8 ust. 3 ustawy o z.f.ś.s. stwierdzając, że wyłącznie uwzględnienie roszczenia związku zawodowego płatnika o zwrot funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy stanowi podstawę do uznania, że sporne świadczenie nie zostało wypłacone ze środków ZFŚS. Przedmiotowa regulacja takiej wyłącznej podstawy nie stanowi i nie znajdowała ona zastosowania w szczególności wobec tego, że w niniejszej sprawie działające u płatnika związki zawodowe nie występowały z w/w roszczeniem, na co z kolei organ rentowy nie miał wpływu. Powyższe skutkowało błędną wykładnią art. 18 ust. 1 w zw. z art. 4 pkt. 9 ustawy systemowej, § 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia w zw. z art. 21 w/w ustawy, art. 81 ust. 1 w zw. z art. 66 ust. 1 pkt. 1 lit. a ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych i wyłączeniem przez Sąd Okręgowy z podstawy wymiaru składek przychodu związanego z przyznaniem spornego świadczenia zainteresowanym.

Apelujący podniósł także, że stanowisko Sądu Okręgowego, iż organ rentowy nie jest władny do weryfikowania udzielonych pracownikom świadczeń pod kątem spełniania określonych w regulaminie ZFŚS kryteriów, naruszył dyspozycję przepisów art. 86 ust. 1 i ust. 2 pkt 2 ustawy systemowej, zgodnie z którymi kontrolę wykonywania zadań i obowiązków w zakresie ubezpieczeń społecznych przez płatników składek przeprowadzają inspektorzy kontroli ZUS. Kontrola może obejmować w szczególności prawidłowość i rzetelność obliczania, potrącania i opłacania składek oraz innych składek i wpłat, do których pobierania zobowiązany jest ZUS.

Zdaniem skarżącego Sąd Okręgowy dopuścił się także naruszenia przepisów prawa procesowego, w szczególności art. 227 k.p.c. i art. 233 § 1 k.p.c. w wyniku pominięcia istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, polegającej na wykazaniu przez organ rentowy braku weryfikacji przez płatnika składek na jakie poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określonej w regulaminie ZFŚS, obowiązującym u tego płatnika od 1 października 2010 roku, każdy z zainteresowanych przeznaczył sporne świadczenie. Ponadto sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia przepisu art. 232 zd. 1 k.p.c., bowiem płatnik nie zaoferował jakichkolwiek środków dowodowych na okoliczność dokonywania weryfikacji wydatkowania przez pracowników świadczeń z ZFŚS, co powinno było skutkować oddaleniem w całości odwołania od zaskarżonej decyzji. Sąd Okręgowy odmówił także wiarygodności i mocy dowodowej dowodom nie podając przyczyn tej odmowy, czym naruszył także dyspozycję przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Przedmiotowe uchybienia miały, w ocenie skarżącego, istotny wpływ na wynik sprawy.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja organu rentowego okazała się nieuzasadniona.

Sąd Apelacyjny, wbrew zarzutom skarżącego, podziela zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną, zaprezentowane w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji. Świadczenia w postaci bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia przyznawane pracownikom (...) w ramach ZFŚS nie stanowią podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne zainteresowanego.

Zasady ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne regulują przepisy ustawy systemowej. Natomiast zgodnie z art. 81 ust. 1 i 6 ustawy o świadczeniach z opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, do ustalenia podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe. Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy systemowej podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi przychód – w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych, co wynika z art. 4 ust. 9 ustawy systemowej. Natomiast z mocy delegacji zawartej w art. 21 tej ustawy obowiązuje rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 18 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. W § 2 ust. 1 tego rozporządzenia wymieniono przychody, które nie stanowią podstawy wymiaru składek, w tym, w punkcie 19 świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych.

Regulacja § 2 pkt 19 rozporządzenia jednoznacznie definiuje, że kwalifikacja prawna przychodu podlegającego wyłączeniu jest determinowana celem jego przeznaczenia i źródłem pochodzenia i nie definiuje żadnych innych przesłanek. Jeśli więc bony towarowe finansowane są ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS, to nie są one wliczane do podstawy wymiaru składek, gdyż mieszczą się w dyspozycji tegoż przepisu. Wskazana podstawa materialnoprawna zasad ustalania podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia przekonuje więc, że rzeczą organu rentowego jest przede wszystkim analiza celów socjalnych i źródeł ich finansowania.

Wadliwe jest przy tym założenie, aby wskazany cel socjalny utożsamiać wyłącznie z określonymi kryteriami przyznawania świadczeń socjalnych, a przez to aby przyznać organowi rentowemu uprawnienie do weryfikacji kryteriów socjalnych przyjętych przez płatnika. Uprawnienie takie w żadnym razie nie wynika z przytoczonych podstaw prawnych. W przekonaniu Sądu Apelacyjnego obowiązujące w tej mierze regulacje (przede wszystkim cytowany § 2 pkt 19 rozporządzenia) wyraźnie sprowadzają uprawnienia kontrolne organu rentowego jedynie do ustalenia, czy istnieje w regulaminie ZFŚS podstawa sfinansowania bonusów, czy świadczenia te mają w istocie charakter socjalny oraz sprawdzenia, czy środki rzeczywiście pochodzą z funduszu świadczeń socjalnych. Stanowisko to jest konsekwentnie prezentowane w licznych orzeczeniach Sądu Apelacyjnego w Szczecinie m.in. w wyrokach z 11 października 2012 r. (III AUa 539/12); z 4 grudnia 2012 r. (III AUa 570/12), czy z 17 stycznia 2013 r. (III AUa 647/12).

Analiza zachowania pracodawcy realizującego cele socjalne oczywiście powinna uwzględniać obowiązujące w tym względzie przepisy prawa pracy i powinna być prowadzona w każdym przypadku, który budzi wątpliwości. Obowiązek

pracodawcy zaspokajania w miarę możliwości i warunków potrzeb bytowych, socjalnych i kulturalnych pracowników wynika z art. 16 ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. - Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 1998 r., nr 21, poz. 94 ze zm.) i jest jedną z podstawowych zasad prawa pracy. Ustawodawca w art. 94 pkt 8 k.p. nałożył na pracodawcę obowiązek zaspokajania w miarę posiadanych środków socjalnych potrzeb pracowników. Pracodawcy nie mają zatem bezwzględnego obowiązku prowadzenia działalności socjalnej na rzecz pracowników, gdyż przepisy kodeksu jedynie postulują prowadzenie takiej działalności, aby nie dopuścić do zupełnej dowolności w omawianym zakresie, obowiązek zaspokajania potrzeb socjalnych pracowników został warunkowo ujęty w ustawie o z.f.ś.s. Uprawnia ona pracodawców do modyfikacji w prawie wewnątrzzakładowym (w układach zbiorowych pracy) obowiązków wynikających z ustawy, aby umożliwić pracodawcom uzależnienie działalności socjalnej od posiadanych warunków i możliwości.

Nie można pomijać, że zgodnie z intencją ustawodawcy ZFŚS jest dobrowolnym funduszem na poziomie zakładu pracy, którego podstawowym zadaniem jest sfinansowanie przez pracodawcę pomocy socjalnej między innymi na rzecz pracowników i ich rodzin. W myśl art. 1 ust. 1, ustawa o z.f.ś.s. określa zasady tworzenia w zakładach pracy zakładowego funduszu świadczeń socjalnych, zwanego dalej "Funduszem", i zasady gospodarowania środkami tego Funduszu, przeznaczonego na finansowanie działalności socjalnej organizowanej na rzecz osób uprawnionych do korzystania z Funduszu oraz na dofinansowanie zakładowych obiektów socjalnych ale przy założeniu, że fundusz został uruchomiony. Bez wątplenia zatem pojęcie socjalny utożsamiane jest z zaspokajaniem potrzeb bytowych, materialnych i kulturalnych uprawnionych osób. Z kolei zasady gospodarowania funduszem oznaczają sposób podejmowania decyzji związanych z wydatkowaniem środków finansowych i sposobem ich gromadzenia. Świadczenia socjalne nie są elementem stosunku pracy. Ze środków funduszu finansuje się zatem świadczenia nie wynikające z warunków wynagradzania za pracę oraz niezależne od wyników i jakości wykonywanej pracy. Jedynie te działania, które podejmowane są w interesie pracowników, a nie pracodawcy mieszczą się w ustawowym pojęciu zakładowa działalność socjalna.

Ustawa o z.f.ś.s. definiuje w art. 2 pkt 1, że działalność socjalna to usługi świadczone przez zakłady pracy na rzecz różnych form wypoczynku, działalności kulturalno-oświatowej, sportowo-rekreacyjnej, udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej, a także zwrotnej lub bezzwrotnej pomocy na cele mieszkaniowe na warunkach określonych umową. Definicja działalności socjalnej daje zatem pracodawcy możliwość wręczania ze środków funduszu m. in. bonusów finansowych z okazji Świąt Bożego Narodzenia z tytułu zwiększonych wydatków w tym okresie. Warunkiem umożliwiającym ich przyznanie jest zapisanie takich form pomocy w regulaminie funduszu oraz określenie trybu ich przyznawania (czy przyznanie następuje np. na wniosek osoby uprawnionej, czy też z inicjatywy pracodawcy), a to w myśl art. 8 ust. 1 i 2 ustawy o z.f.ś.s., który stanowi, że przyznawanie ulgowych usług i świadczeń oraz wysokość dopłat z Funduszu uzależnia się od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu; Zasady i warunki korzystania z usług i świadczeń finansowanych z Funduszu, z uwzględnieniem ust. 1, oraz zasady przeznaczania środków Funduszu na poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej określa pracodawca w regulaminie ustalonym zgodnie z art. 27 ust. 1 albo z art. 30 ust. 5 ustawy o związkach zawodowych. Pracodawca, u którego nie działa zakładowa organizacja związkowa, uzgadnia regulamin z pracownikiem wybranym przez załogę do reprezentowania jej interesów. Ustawa nie nakazuje pracodawcy formułowania określonych kryteriów, nie formułuje też procedury dysponowania środkami funduszu pozostawiając te kwestie dobrowolnej decyzji pracodawcy. Stawia jedynie wymóg uzależniania świadczeń z funduszu od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej oraz wymóg określenia zasad i warunków korzystania ze środków funduszu. Ustawa o z.f.ś.s. wyklucza bowiem tworzenie zasad podziału funduszu w sprzeczności z art. 8 ust. 1; jest to przepis bezwzględnie obowiązujący. Należy zatem podzielić pogląd Sądu Okręgowego, że brzmienie art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s. nie upoważnia do przyznawania osobom uprawnionym prawa do świadczeń socjalnych w takiej samej wysokości. Przepis ten wyraźnie określa związek pomiędzy wartością przyznawanego świadczenia, a łącznie rozpatrywaną sytuacją życiową, rodzinną i materialną osoby uprawnionej.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego przywołane przepisy prawa świadczą, że przy wypłacaniu świadczeń z ZFŚS konieczne jest rozróżnienie wysokości świadczeń na rzecz poszczególnych pracowników w zależności od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej konkretnego beneficjenta. W niniejszej sprawie płatnik składek obowiązkowi temu sprostał. Pobieranie

od pracowników oświadczeń, w których dobrowolnie ujawniali oni wysokość dochodów przypadających na członka rodziny, pozwalało w sposób obiektywny rozdzielić środki z funduszu pomiędzy załogę zakładu pracy. Okoliczność, że osoby, które oświadczenia nie złożyły, otrzymywały bonus finansowy w najniższej wysokości nie sprzeciwiało się zasadzie różnicowania wysokości świadczenia w zależności od sytuacji socjalnej. W ocenie Sądu Apelacyjnego pracodawca jest uprawniony do tworzenia swoistego domniemania, że osoba odmawiająca złożenia oświadczenia znajduje się w kręgu osób o najlepszej sytuacji materialno-bytowej. Zgodnie z postanowieniami regulaminu ZFŚS obowiązującego w (...), pracownicy którzy nie złożyli oświadczeń, otrzymywali świadczenia w takiej wysokości, jak pracownicy, których dochód przekraczał 1.401 zł brutto na osobę w rodzinie. Oczywiście jest, że zwiększone wydatki w okresie świątecznym dotyczą wszystkich pracowników, zatem przyznanie bonusów finansowych każdemu zatrudnionemu na dzień 30 listopada 2010 roku, było zgodne z art. 8 ust. 1 ustawy o z.f.ś.s.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 8 maja 2002 r. (sygn. I PKN 267/01, OSNP z 2004 r., nr 6, poz. 99) stwierdził, że pracodawca nie narusza dóbr osobistych pracownika (art. 23 k.c., art. 47 i art. 51 ust. 1 i 2 Konstytucji), zobowiązując go zgodnie z postanowieniami regulaminu przyznawania zapomóg z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych do złożenia zaświadczenia o zarobkach uzyskiwanych u drugiego pracodawcy, a w uzasadnieniu podniósł, że w ustawie jest [...] zawarta zasada przyznawania ulgowych usług i świadczeń oraz dopłat z Funduszu według kryteriów o charakterze wyłącznie socjalnym, tj. uzależnionych co do zasady i wysokości od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu. Z tego zaś punktu widzenia nie może być obojętne to, czy i jakie dochody osiąga pracownik poza zakładem pracy, w którym ubiega się o świadczenie, oraz jaka jest sytuacja życiowa wszystkich członków jego rodziny, z którymi prowadzi wspólne gospodarstwo domowe. Jeżeli więc przyznawanie świadczeń jest uzależnione od wymienionych wyżej kryteriów, to oczywiste staje się, że sytuacja pracownika lub innej osoby uprawnionej do korzystania z Funduszu wymaga każdorazowo wyjaśnienia, ustalenia i oceny. Sąd Apelacyjny zauważa jednak, że pracodawca ma prawo domagać się od pracownika udzielania informacji i odmowa ich udzielenia może skutkować nieprzyznaniem świadczenia (jeśli stanowi tak regulamin), bądź też skutkować może przyznaniem świadczenia w najniższej wysokości (jak ma to miejsce w niniejszej sprawie).

Sąd drugiej instancji nie podzielił też stanowiska skarżącego, jakoby Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przepisów prawa materialnego, poprzez niezastosowanie art. 2 pkt 1 ustawy o z.f.ś.s., który definiuje pojęcie działalności socjalnej. Przede wszystkim, wbrew twierdzeniom apelującego, przepis ten nie daje pracodawcy uprawnienia do zweryfikowania na jakie to poszczególne cele i rodzaje działalności socjalnej zainteresowany przeznaczył sporne świadczenie. Art. 2 pkt 1 ustawy o z.f.ś.s., w zakresie wynikającym z przedmiotu sporu w niniejszej sprawie, stanowi jedynie, że działalność socjalna, to m.in. udzielanie pomocy materialnej - rzeczowej lub finansowej. Pomoc ta może przybrać postać bonusu finansowego. Sąd Apelacyjny stoi na stanowisku, że pracodawca nie dysponuje uprawnieniami do weryfikowania, jakie konkretnie produkty bądź też usługi opłacił z wypłaconych środków ich beneficjent. Gromadzenie przez płatników składek danych o zakupywanych przez pracowników towarach, czy to w postaci oświadczeń, czy innych (np. paragony sklepowe), stanowiłoby nieuprawnione gromadzenie danych o pracowniku.

Wzmocnienia argumentacji apelującego nie stanowi orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2008 r. (sygn. II PK 156/07, OSNP z 2009 r., nr 7-8, poz. 96), w którym Sąd Najwyższy stwierdził: przepis art. 8 ust. 1 (...) nie stanowi podstawy przyznania wszystkim pracownikom świadczeń pieniężnych, które nie zmierzają do realizacji celów socjalnych zgodnych z art. 1 ust. 1 i art. 2 pkt 1 tej ustawy. Pogląd ten co do zasady aprobuje Sąd Apelacyjny. Należy jednak nadmienić, że fakty w jakich orzekał Sąd Najwyższy były odmienne od ujawnionych w niniejszej sprawie. Sąd Najwyższy rozstrzygał przy ustaleniu, że wszyscy pracownicy otrzymali udział w premii prywatyzacyjnej, co stanowiło rozdysponowanie wśród osób uprawnionych 15% wartości przedsiębiorstwa przekazanych do zakładowego funduszu świadczeń socjalnych. Tym samym pracownicy ci nie otrzymywali żadnych środków o przeznaczeniu socjalnym. W niniejszej zaś sprawie poza sporem pozostaje okoliczność, że celem wypłacenia spornej kwoty były zwiększone wydatki zainteresowanego związane z okresem bożonarodzeniowym.

Abstrahując od powyższego należy stwierdzić jednoznacznie, że sposób spożytkowania świadczenia w żadnym razie nie może dyskredytować tego świadczenia i arbitralnie przesądzać o zaniechaniu realizacji celów socjalnych. Nie

świadczy też o wynagrodzeniowej naturze świadczenia, która uzasadniałaby oskładkowanie przychodu. Bezsprene pracodawca przekazywał pracownikom bonusy finansowe na cele związane ze świętami Bożego Narodzenia i wypełniał ustawowy wymóg finansowania świadczeń ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach ZFŚS.

Należy przy tym podkreślić, że jedyna sankcja ustawowo sformułowana za naruszenie przepisów ustawy sprowadza się do art. 8 ust. 3 ustawy o z.f.ś.s., który stanowi, że związkom zawodowym przysługuje prawo wystąpienia do sądu pracy z roszczeniem o zwrot Funduszowi środków wydatkowanych niezgodnie z przepisami ustawy lub o przekazanie należnych środków na Fundusz oraz art. 12a. „...Kto, będąc pracodawcą lub będąc odpowiedzialnym, w imieniu pracodawcy, za wykonywanie przepisów ustawy, nie wykonuje przepisów ustawy albo podejmuje działania niezgodne z przepisami ustawy, podlega karze grzywny” W sprawach, o których mowa w ust. 1, orzeka się na podstawie wniosku pochodzącego od właściwego organu Państwowej Inspekcji Pracy w trybie określonym przepisami Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Tym samym Sąd Apelacyjny podziela stanowisko, że organ rentowy nie jest władny do weryfikowania udzielonych pracownikom świadczeń pod kątem spełniania określonych w regulaminie kryteriów. Władny był natomiast do kwestionowania celów jakie określił pracodawca przeznaczając bony finansowe wypłacane pracownikom. Jak to zostało jednak wykazane we wcześniejszej części rozważań, regulamin ZFŚS, obowiązujący w zakładzie płatnika, przewidywał przeznaczenie środków funduszu na cele związane ze świętami Bożego Narodzenia wszystkim pracownikom. Przyznanie świadczeń uzależniono od sytuacji życiowej, rodzinnej i materialnej osoby uprawnionej, którą zbadać miała komisja socjalna na podstawie złożonych przez pracowników oświadczeń. W wypadku niezgodnego z prawem administrowania środkami funduszu pracodawca ponosi odpowiedzialność cywilną (art. 8 ust. 3 u.z.f.ś.s.) i karno-administracyjną (art. 12a u.z.f.ś.s.). Trzeba zauważyć, że działające w (...) związki zawodowe nie kwestionowały zasady przydzielania bonusów i ich wysokości, jak i postanowień istniejącego regulaminu.

Wbrew stanowisku apelującego w sprawie nie doszło też do naruszenia przepisów postępowania. Przywoływany art. 227 k.p.c. stanowi, że przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Sąd Okręgowy prawidłowo postąpił nie przeprowadzając postępowania dowodowego na okoliczność weryfikowania przez płatnika celów na jakie zainteresowani spożytkowali środki z ZFŚS, albowiem taka czynność pracodawcy nie miałaby wpływu na ustalenie, że bonusy finansowe wypłacone pracownikom nie podlegały oskładkowaniu jako świadczenia finansowane ze środków przeznaczonych na cele socjalne w ramach zakładowego funduszu świadczeń socjalnych (§ 2 ust. 1 pkt 19 rozporządzenia). Z tego też względu Sąd Apelacyjny nie podzielił argumentu naruszenia art. 233 k.p.c., art. 232 zd. 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną (pkt 1). Natomiast w oparciu o art. 98 k.p.c., art. 99 k.p.c. i 108 § 1 k.p.c. w punkcie 2 wyroku Sąd zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S., jako przegrywającego sprawę, koszty zastępstwa procesowego na rzecz Miejskiego Zakładu (...) w G. reprezentowanego przez radcę prawnego przed sądem drugiej instancji. W oparciu o dyspozycję § 12 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu zasądzeniu podlegała kwota 1440 złotych.

SSA Romana Mrotek SSA Anna Polak SSA Jolanta Hawryszko